

УДК 342.95 (477)

*А. В. Остропілець
аспірант**Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз
ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса*

ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Становлення правової держави, процеси демократизації публічних відносин та реформування законодавства в світлі євроінтеграції України безпосередньо пов'язані з проведенням комплексної судової реформи в країні, удосконаленням нормативно-правового забезпечення та організації діяльності судової влади в Україні, приведенням норм національного законодавства до сучасних міжнародних стандартів. Серед основних напрямків реформування у цій сфері – судово-експертна діяльність, адже ефективне забезпечення правосуддя не в останню чергу залежить від функціонування незалежної, кваліфікованої та об'єктивної експертизи, зорієнтованої на максимальне використання сучасних досягнень науки і техніки, а також європейського та світового досвіду забезпечення судово-експертної діяльності.

Актуальність теми дослідження. Ефективне здійснення судово-експертної діяльності в умовах розбудови правової демократичної держави в Україні вимагає чіткого розуміння змісту та особливостей основних принципів проведення судової експертизи як важливого механізму захисту прав та свобод людини і громадянина, законних інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Проте сьогодні, як на рівні адміністративно-правової науки, так і на рівні чинного законодавства дане питання все ще не отримало свого належного розгляду та відповідного нормативного закріплення.

Стан дослідження. Важливість цього питання відбиває наявність численних наукових досліджень у даній сфері: зокрема, загальній теорії судової експертизи присвячено ґрунтовні праці Т. Аверьянкової, В. Галунька, Ю. Грошового, О. Єщук, О. Зайцевої, О. Жеребка, Н. Клименко, О. Олійника, О. Росинської, М. Сегає, Е. Сімакової-Єфремян. Окремим аспектам правового регулювання судово-експертної діяльності приділяли увагу такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як К. Бельський, В. Гончаренко, В. Крижна, В. Лисиченко, В. Лукашевич, Н. Малаховська, О. Соловйова, М. Шепітько, А. Шульженко, М. Щербаковський та ін. Але, незважаючи на досить широкий спектр досліджень у даній сфері, наразі все ще залишається недослідженою низка питань, пов'язаних із визначенням змісту та особливостей основних принципів судово-експертної діяльності та з їх класифікацією.

Мета та завдання дослідження. Метою статті є дослідження принципів судово-експертної діяльності, що передбачає визначення поняття принципів адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності, виокремлення та класифікацію цих принципів, аналіз їх значення та змісту.

Виклад основного матеріалу. Під принципами в сучасній науковій літературі розуміють вихідні начала, ключові ідеї права, що відбивають його сутність та зміст, визначають основні правила наукового пізнання та закріплюють загальний порядок практичної діяльності [1, с. 7]. Відповідно, принципи адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності можуть бути визначені як система керівних ідей, вихідних засад, призначених для застосування при здійсненні судово-експертної діяльності судово-експертною установою чи судовим експертом й спрямованих на врегулювання правовідносин у даній сфері. Відзначаючи значення принципів адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності, сучасні дослідники наголошують на тому, що «в концентрованому і зібраному вигляді вони відбивають об'єктивну основу, яку необхідно утвердити в сучасній сфері судово-експертної діяльності, аби забезпечити діяльність усіх органів публічної адміністрації, визначати їх спрямованість і необхідність діяти, а також виокремити найсуттєвіші риси, які сприятимуть пошуку оптимальних шляхів у цьому спектрі суспільних відносин» [2, с. 33].

Чинне законодавство України визначає декілька принципів судово-експертної діяльності: відповідно до ст.3 Закону України «Про судову експертизу», судово-експертна діяльність здійснюється на засадах законності, незалежності, об'єктивності та повноти дослідження [3]. Проте сучасна адміністративно-правова наука та практика проведення судових експертиз дозволяють значно розширити перелік принципів судово-експертної діяльності. Зокрема, Н. Клименко до принципів законності, незалежності, всебічності й повноти дослідження додає цілеспрямованість, плановість і систематичність [4, с. 69-71], М. Щербаковський, поряд із зазначеними принципами, виділяє також компетентність судового експерта, взаємодію суб'єктів судово-експертної

діяльності, можливість перевірки висновків експерта слідчим чи обізнаною особою; дотримання безпеки та прав особи при проведенні експертного дослідження [5, с. 31-32]. О. Зайцева пропонує виділяти такі принципи судово-експертної діяльності, як: законність; повноту та об'єктивність експертного висновку; активність експерта; процесуальну незалежність і самостійність експерта; персональну відповідальність експерта; проведення дослідження на підставі матеріалів справи, наданих експерту слідчим; загальнодоступність результатів експертизи; відмежування експертних функцій від функцій інших учасників процесу [6, с. 15-20].

Судові експерти – практики до головних принципів здійснення судово-експертної діяльності відносять принципи законності, об'єктивності, всебічності і повноти дослідження, незалежності експерта, персональної відповідальності експерта, науковості дослідження, самостійності експерта, загальнодоступності результатів, пізнавальної цінності, активності експерта, динамічності дослідження [7, с. 20]. Навчально-довідкова література з судової експертології серед основних принципів судово-експертної діяльності виокремлює: компетентність судового експерта, взаємодію суб'єктів судово-експертної діяльності, дотримання безпеки та прав особи при проведенні експертного дослідження [8, с. 224-231]. Підтримуючи думку науковців та практиків щодо необхідності доповнення існуючого у чинному законодавстві переліку принципів судово-експертної діяльності, С. Романів та І. Голяш пропонують закріпити також принципи дотримання прав і законних інтересів громадянина та юридичної особи, принцип максимального збереження об'єктів судової експертизи й принцип дотримання професійної етики експерта [9, с. 800].

Значне розширення існуючого переліку принципів здійснення судово-експертної діяльності передбачає низка законопроектів у даній сфері. Так, у Проекті Закону «Про судово-експертну діяльність в Україні» від 30.03.2017 р. № 6264 встановлюється, що судово-експертна діяльність має ґрунтуватися на таких принципах, як: 1) дотримання прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина, прав і законних інтересів юридичної особи; 2) законності; 3) незалежності судового експерта; 4) повноти, об'єктивності судово-експертних досліджень; 5) максимального збереження об'єктів дослідження; 6) дотримання професійної етики судового експерта [10]. Проект Закону «Про судову експертизу та самоврядування судових експертів» від 03.04.2018 р. № 8223 пропонує закріпити: 1) принцип верховенства права; 2) принцип наукової обґрунтованості; 3) принцип незалежності судового експерта; 4) принцип допустимості ви-

користання методів, засобів і способів проведення досліджень; 5) принцип всебічності, повноти та об'єктивності досліджень, що проводяться з використанням сучасних досягнень науки і техніки; 6) принцип максимального збереження об'єктів дослідження; 7) принцип дотримання правил професійної етики судового експерта; 8) принцип дотримання прав і свобод людини та громадянина [11]. Ще один перелік принципів судово-експертної діяльності містить у собі Проект Закону «Про основні засади провадження діяльності у сфері судово-медичної експертизи» від 04.04.2017 р. № 6285, що закріплює: 1) принцип верховенства права; 2) принцип дотримання прав і свобод людини; 3) принцип законності; 4) принцип неупередженості; 5) принцип незалежності; 6) принцип об'єктивності і повноти дослідження; 7) принцип максимального збереження об'єктів судово-медичної експертизи; 8) принцип політичної нейтральності [12]. Така різноманітність у підходах до розуміння та класифікації принципів судово-експертної діяльності зумовлюється, вочевидь, її безпосереднім значенням й свідчить про складність її змісту та внутрішньої структури. Тож уявляється доцільним при розгляді видів та сутності принципів судово-експертної діяльності виходити з їх розподілу на окремі групи відповідно до їх масштабу та значущості.

Аналіз сучасної юридичної наукової літератури дозволяє відзначити, що основні принципи адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності найчастіше класифікують шляхом їх розподілу на загальні (загальноправові, теоретичні), що є єдиними для усієї системи адміністративно-правових відносин, і спеціальні (процедурні, принципи здійснення практичної діяльності), що притаманні власне проблемам адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності [13, с. 150]. До загальних принципів судово-експертної діяльності теорія адміністративного права найчастіше відносить принцип верховенства права, принцип законності, принцип зв'язаності публічної адміністрації законом і підконтрольності суду, принцип гласності, принцип відповідальності та ін. [2, с. 33-34]. До спеціальних – такі, як принцип оптимального використання всієї доказової інформації, що міститься в об'єкті; принцип комплексності, який поєднує в дослідженні щодо конкретного об'єкта необхідну сукупність сучасних методів і технічних засобів у світлі вимог науково-технічного прогресу, принцип самостійності у прийнятті рішень, який виключає будь-яке втручання інших органів в адміністративно-процедурну діяльність уповноважених суб'єктів, а також принципи повноти та об'єктивності дослідження, загальнодоступності результатів експертизи, пов'язаності експерта представленими матеріалами справи, особистої

відповідальності експерта за проведення експертизи та ін. [14, с. 77-78].

Загальні принципи адміністративної процедури мають фундаментальне значення для системи адміністративних правовідносин. Одним із найважливіших загальних принципів, безумовно, є встановлений на конституційному рівні принцип верховенства права [15]. Зміст даного принципу стосовно судово-експертної діяльності полягає в тому, що кожний її суб'єкт має не лише дотримуватися вимог відповідного нормативного акта, а й враховувати його відповідність тим нормам права, які мають вищу юридичну силу. Сучасні науковці також зазначають, що похідним від принципу верховенства права є принцип верховенства (пріоритету) прав та свобод людини і громадянина, який передбачає повне та безумовне підпорядкування діяльності усіх державних інститутів, службових і посадових осіб вимогам дотримання й захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб [13, с. 150]. На такому загальному розумінні змісту принципу верховенства права наголошує й чинний Кодекс адміністративного судочинства, який встановлює, що суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави; суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського Суду з прав людини [16].

Не менш важливим загальним принципом, який визначає основи судово-експертної діяльності, є ще один конституційний принцип – принцип законності, згідно з яким органи державної влади та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією і законами України [15]. Як невід'ємний елемент демократичної правової держави, принцип законності має важливе значення як загальний принцип правосуддя та судочинства, сутність якого полягає, з одного боку, у правильному застосуванні норм права, а з іншого, – у чіткій підпорядкованості усієї діяльності чинному законодавству та її здійсненні у визначеній законом формі [17, с. 202]. Стосовно змісту та значення принципу законності щодо регулювання судово-експертної діяльності, слід зауважити, що, насамперед, законність означає дотримання судово-експертними установами, судовими експертами та іншими суб'єктами у своїй діяльності законодавства України, виконання ними усіх вимог законодавства у повній відповідності їх змісту. Крім того, режим законності при здійсненні судово-експертної діяльності в організаційному плані передбачає чітку регламентацію діяльності судово-експертних установ та судових експертів, визначення компетенції суб'єктів державного

управління у сфері судово-експертної діяльності, а також чітку регламентацію процедури судових експертиз [4, с. 70].

Ще одним загальним принципом, що має особливе значення у регулюванні судово-експертної діяльності, є принцип рівності перед законом, що спирається на конституційні положення [15], які відбивають два важливі аспекти – необхідність застосування однакових стандартів прав і обов'язків до усіх осіб без винятку, без дискримінації з боку держави або інших осіб за будь-якими мотивами, та рівність для усіх громадян стосовно обов'язку додержуватися закону, права використовувати закон у своїх інтересах й нести юридичну відповідальність у разі порушення законодавства. На рівні адміністративного законодавства принцип рівності закріплений у Кодексі адміністративного судочинства України, ч.1 ст.10 якого встановлює, що усі учасники адміністративного процесу є рівними перед законом і судом [16].

Спеціальні принципи, що притаманні власне проблемам адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності, конкретизують зміст загальних принципів, які визначають систему адміністративних правовідносин у державі. Спеціальні принципи безпосередньо відбивають сутність процедурної діяльності судово-експертних установ та експертів, закріплюють систему контролю та гарантій прав усіх суб'єктів судово-експертної діяльності.

До спеціальних принципів судово-експертної діяльності слід віднести принцип незалежності судового експерта, під яким у законодавстві, насамперед, мається на увазі встановлений процесуальний порядок призначення судового експерта, який означає, що експерт не може обирати собі справу, оскільки іншого порядку призначення судової експертизи законодавством не передбачено. Крім того, правове забезпечення принципу незалежності судового експерта передбачає заборону на будь-яке втручання у проведення судової експертизи, що спрямовано на забезпечення об'єктивності висновків судових експертиз [3]. Гарантії незалежності судово-експертної діяльності встановлюють також норми Кодексу адміністративного судочинства України (ч.2 ст.38), Кримінального процесуального кодексу України (ч.2 ст.69) та Цивільного процесуального кодексу України (ч.2 ст.38), за якими експерт не може брати участі в процесі, якщо він перебуває в службовій або в іншій залежності від учасників справи. Саме принцип незалежності є ключовим принципом даної групи принципів судово-експертної діяльності, основою для повного та об'єктивного експертного дослідження. Так, зокрема, І. Пиріг пропонує розглядати незалежність і об'єктивність як причину і наслідок, адже незалежність судового експерта сприяє об'єктивності проведених ним досліджень

і наданих висновків [19, с. 257]. В. Крижна наголошує, що задля того, аби експерт дав повний, кваліфікований і об'єктивний висновок, він, насамперед, має забезпечити повну незалежність при його складанні – саме завдяки незалежності і незацікавленості експерта можна говорити про об'єктивність висновку [17, с. 203]. З іншого боку, як слушно відзначає М. Шепітько, принцип незалежності судово-експертної діяльності також не може бути реалізований без дотримання інших принципів, зокрема, таких, як принципи об'єктивності та повноти дослідження [20, с. 80].

Об'єктивність та повнота дослідження є важливими процесуальними складовими судово-експертної діяльності, що знайшли своє відображення та закріплення на рівні чинного законодавства у даній сфері. Відповідно до принципу об'єктивності, експерт має оцінювати досліджуваній об'єкт, неупереджено ставлячись до фактичного матеріалу, з яким він має справу. Повнота експертного дослідження означає виявлення та вивчення усієї сукупності об'єктів, що мають значення для експертизи, з метою вирішення усіх винесених на експертизу питань. Проведення всебічного, повного дослідження та надання обґрунтованого й об'єктивного висновку є, відповідно до Закону України «Про судову експертизу», основним обов'язком експерта [3]. З метою дотримання зазначених принципів даній обов'язок конкретизовано у низці законодавчих актів, зокрема, у Кодексі адміністративного судочинства України (ч.3 ст.68), Кримінальному процесуальному кодексі України (п.1 ч.5 ст.69), Цивільному процесуальному кодексі України (ч.3 ст.72), Господарському процесуальному кодексі України (ч.3 ст.69), що закріплюють положення, за якими експерт зобов'язаний надати обґрунтований і об'єктивний письмовий висновок на поставлені йому питання.

Поряд з розглянутими спеціальними принципами незалежності, об'єктивності і повноти дослідження, закріпленими у чинному законодавстві, проекти Законів «Про судово-експертну діяльність в Україні», «Про судову експертизу та самоврядування судових експертів», «Про основні засади провадження діяльності у сфері судово-медичної експертизи», а також проект Адміністративно-процедурного кодексу містять ще низку спеціальних принципів, серед яких: принципи максимального збереження об'єктів дослідження, дотримання професійної етики судового експерта, наукової обґрунтованості, принцип політичної нейтральності, ефективність, своєчасність і розумний строк, безсторонність (неупередженість), використання повноважень з належною метою, обґрунтованість, добросовісність, розсудливість, пропорційність та ін. Крім того, деякі вітчизняні та зарубіжні вчені-адміністративісти також пропонують віднести до спеціальних принципів

судово-експертної діяльності принципи науковості та безпосередності [21, с. 199], підконтрольності, самостійності, гласності та відповідальності [2, с. 40-41], дотримання безпеки і прав особи при проведенні експертного дослідження [5, с. 32], загальнодоступності результатів, пізнавальної цінності, активності експерта, динамічності дослідження [7, с. 20] та ін. Проте уявляється, що деякі з зазначених принципів або дублюють інші (як, наприклад, об'єктивність дослідження і безсторонність експертної діяльності, незалежність експерта та його самостійність і політична нейтральність та ін.), або лише відбивають певні характеристики діяльності (ефективність, своєчасність, динамічність) та бажані якості судових експертів (добросовісність, розсудливість, компетентність, активність), тож, зрештою, не можуть розглядатися власне як самостійні принципи, тобто вихідні засади, призначені для застосування при здійсненні судово-експертної діяльності судово-експертною установою чи судовим експертом й спрямовані на врегулювання правовідносин у даній сфері. При цьому слід погодитися з думкою багатьох науковців про необхідність розширення кола встановлених у чинному законодавстві спеціальних принципів судово-експертної діяльності, зокрема, шляхом доповнення принципу повноти та об'єктивності експертного дослідження принципом всебічності, адже судовий експерт надає об'єктивні висновки, які мають ґрунтуватися на всебічних і повних дослідженнях [7, с. 20], а також закріплення таких принципів, як принцип максимального збереження об'єктів експертного дослідження, принцип дотримання професійної етики судового експерта [9, с. 800] та принцип науковості, що передбачає використання новітніх методик у проведенні судових експертиз, атестації експертів, підвищенні їх професійного рівня, застосування досягнень науки і техніки у дослідженнях та ін. [21, с. 199].

Висновки. Отже, з'ясування сутності та значення судово-експертної діяльності в значній мірі залежить від розуміння тих принципів, відповідно до яких здійснюється дана діяльність. Аналіз основних наукових підходів до визначення принципів судово-експертної діяльності, а також низки законопроектів у даній сфері дають можливість типологізувати їх відповідно до масштабу та значущості шляхом розподілу на загальні, що є єдиними для усієї системи адміністративно-правових відносин (до яких віднесено принцип верховенства права, принцип дотримання прав і свобод людини і громадянина, принцип законності та принцип рівності перед законом й спеціальні, що притаманні власне проблемам адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності (до яких віднесено принцип незалежності судового експерта, принципи всебічності,

об'єктивності і повноти дослідження, принцип максимального збереження об'єктів експертного дослідження, принцип дотримання професійної етики судового експерта, принцип науковості).

Література

1. Бельський К. С. О принципах административного права. Административное право и административный процесс: старые и новые проблемы. *Государство и право*. 1998. № 8. С. 5–32.
2. Олійник О. О., Галуцько В. В., Єщук О. М. Адміністративно-правове регулювання судово-експертної діяльності: монографія. Херсон: Гринь Д. С., 2015. 224 с.
3. Про судову експертизу: закон України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 28. Ст. 232.
4. Клименко Н. І. Судова експертологія: курс лекцій: навч. посіб. Київ: Ін Юре, 2007. 521 с.
5. Щербаковский М. Г. Судебные экспертизы: учебно-теоретическое пособие. Харьков: Эспада, 2005. 536 с.
6. Зайцева Е. А. Правовой институт судебной экспертизы в современных условиях. Волгоград: ВолГУ, 2003. 188 с.
7. Шерстюк В. М. Принципы судово-експертної діяльності // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики: зб. наук. праць (Харківський наук.-досл. ін-т судових експертиз ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса; НЮАУ ім. Я. Мудрого) / Ред. кол.: М.Л. Цимбал, В. Ю. Шепітько, Л. М. Головаченко та ін. Харків: Право, 2008. Вип. 8. 656 с. С. 18–23.
8. Судова експертиза: нормативно-правове регулювання та наукові коментарі: навч.-довід. посіб./уклад. Ю. М. Грошевий [та ін.]. Харків: Одиссей, 2004. 448 с.
9. Романів С. Р., Голяш І. Д. Основні напрями вдосконалення правового регулювання судово-економічної експертизи в Україні. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 10. С. 796–802. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/135.pdf.
10. Про судово-експертну діяльність в Україні: проект закону України від 30.03.2017 № 6264 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=61469.
11. Про судову експертизу та самоврядування судових експертів: проект закону від 03.04.2018 № 8223 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63780.
12. Про основні засади провадження діяльності у сфері судово-медичної експертизи: проект закону від 04.04.2017 р. № 6285// База даних «Законодавство України»/ Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=61498.
13. Соловйова О. М. Принципы административной процедуры. *Вісник Харківськ. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна*. № 988. Серія «Право». 2011. Вип. № 10. С. 149–155.
14. Галкин В. М. О принципах судебной экспертизы по уголовным делам/ Сб. науч. тр. ЦНИИСЭ. М., 1970. Вып. 2. С. 76–93.
15. Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
16. Кодекс адміністративного судочинства України: закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446.
17. Крижна В. В. Принципы судебной экспертизы. Организация судебно-экспертной деятельности // Судово-експертна діяльність: сучасний стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів круглого столу / редкол.: Кобилянський О. Л., Антонюк П. Є., Свобода Є. Ю.; Київ. ННПФЕКП НАВС. Київ: Навч.-наук. ін-т підгот. фахівців для експертно-криміналіст. підрозділів НАВС, 2015. 444 с. С. 202–203.
18. Жеребко О. І. Судово-експертна діяльність: сутність, принципи, організаційні основи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Запоріжжя, 2010. 20 с.
19. Пиріг І. Поняття та зміст експертної діяльності органів внутрішніх справ. *Право України*. 2011. № 1. С. 255–261.
20. Шепітько М. В. Дотримання принципу незалежності судово-експертної діяльності в Україні // Актуальні питання судової експертизи та криміналістики: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. присвяч. 100-річчю від дня народження д-ра юрид. наук, проф., засл. діяча науки і техніки України М. В. Салтевського (7-8 листоп. 2017 р., м. Харків). Харків, 2017. С. 80–81.
21. Шульженко А. В. Принципы та особливості судово-експертної діяльності. *Право і суспільство*. 2016. № 2. Ч. 2. С. 195–199.

Анотація

Остропілець А. В. Принципы административно-правового регулювання судово-експертної діяльності в Україні. – Стаття.

У статті досліджено принципи адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності, визначено й проаналізовано їх зміст та значення.

З'ясовано, що розуміння сутності та значення судово-експертної діяльності в значній мірі залежить від розуміння тих принципів, відповідно до яких здійснюється дана діяльність. Визначено поняття принципів судово-експертної діяльності. Розглянуто основні сучасні наукові підходи до класифікації принципів адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності, запропоновано їх класифікацію відповідно до масштабу та значущості шляхом розподілу на загальні, що є єдиними для усієї системи адміністративно-правових відносин, та спеціальні, що притаманні власне проблемам адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності.

Дослідження сучасного стану нормативно-правового регулювання судово-експертної діяльності дозволило встановити, що чинне законодавство України наразі не закріплює у необхідній мірі принципи адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності, проте сучасна адміністративно-правова наука та практика проведення судових експертиз дозволяють значно розширити перелік цих принципів. На підставі аналізу нормативно-правових актів, що регулюють судово-експертну діяльність в Україні, а також низки законопроектів та сучасної наукової літератури у даній сфері, відповідно до встановленої мети було уточнено та запропоновано класифікацію основних принципів адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності, охарактеризовано їх зміст та значення.

Ключові слова: судово-експертна діяльність, судова експертиза, судово-експертні установи, принципи судово-експертної діяльності, адміністративно-правове регулювання.

Аннотация

Острополец А. В. Принципы административно-правового регулирования судебно-экспертной деятельности в Украине. – Статья.

Статья посвящена исследованию содержания и особенностей принципов административно-правового регулирования судебно-экспертной деятельности. На основе анализа нормативно-правовых актов, регулирующих судебно-экспертную деятельность в Украине, ряда законопроектов, а также научной литературы в данной сфере были выделены и уточнены основные принципы судебно-экспертной деятельности, охарактеризовано их содержание и значение, проведена классификация, исходя из масштаба и значения данных принципов.

Ключевые слова: судебно-экспертная деятельность, судебная экспертиза, судебно-экспертные учреждения, принципы судебно-экспертной деятельности, административно-правовое регулирование.

Summary

Ostropilec A. V. Principles of administrative-legal regulation of forensic and expert activity in Ukraine. – Article.

The scientific article is devoted to research of principles of administrative-legal regulation of forensic and expert activity. The content of principles of forensic expert activity was determined and analyzed.

The dependence of essence and importance of forensic expert activity on the principles of its organization and regulation is established. The content of the notion «principles of administrative-legal regulation of forensic expert activity» is reveal.

The contemporary scientific approaches concerning classifications of principles of administrative-legal regulation of forensic and expert activity are considered. The usefulness of the classification of principles of forensic and expert activity based on their scale and meaning has been substantiated. The general principles of forensic and expert activity (common for the whole system of administrative-legal relations) and special principles of forensic and expert activity (inherent to separate problems of administrative-legal regulation of forensic-expert activity) are allocated.

Research of modern state of normative-legal regulation of forensic and expert activity showed the insufficiency of the legal consolidation of the principles of forensic and expert activity in Ukraine. Through the analysis of normative-legal acts and bills that regulate forensic activities in Ukraine, the main principles of administrative-legal regulation of forensic and expert activity were developed and proposed, their content was characterized.

Key words: forensic and expert activity, forensic examination, forensic expert institutions, principles of forensic and expert activity, administrative-legal regulation.